

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на финансов инструмент за насърчаване на демокрацията и правата на човека по света“

COM(2011) 844 – 2011/0412 (COD)

(2013/C 11/17)

Главен докладчик: г-н IULIANO

На 25 юли 2012 г. Съветът реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на финансов инструмент за насърчаване на демокрацията и правата на човека по света“

COM(2011) 844 — 2011/0412 (COD).

На 17 септември 2012 г. Бюрото на Комитета възложи на специализирана секция „Външни отношения“ да подготви работата на Комитета по този въпрос.

Предвид неотложното естество на работата (член 59 от Правилника за дейността), на 484-тата си пленарна сесия на 14 и 15 ноември 2012 г. (заседание от 15 ноември 2012 г.) Европейският икономически и социален комитет реши да определи за главен докладчик г-н Iuliano и при настоящото становище със 152 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 3 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1 ЕИСК оценява положително широкия спектър от права, обхванати в измененията на ЕП, със специален акцент върху въпросите на равнопоставеността на половете, правата на мигрантите, необходимостта да се гарантира приобщаване на хората с увреждания и правата на малцинствата.

1.2 ЕИСК подкрепя споменаването на холистичния подход, който Съюзът би трябвало да предприема, когато се занимава с правата на човека и основните свободи, включително тяхната неделимост⁽¹⁾. На тази основа ЕИСК призовава да се отдава по-голямо значение на икономическите, социалните и културните права; спазването на трудовите норми така, както те са постановени в конвенциите на МОТ, сега повече от всякога е ключов стълб на развитието на демокрацията.

1.3 ЕИСК подкрепя включването на правото на труд и правото на справедливи и благоприятни условия на труд, включително сформирването на професионални съюзи и членуването в тях във връзка с насърчаването на основни трудови норми и социалната отговорност на дружествата⁽²⁾. Във връзка с последното би трябвало изрично да се споменат Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека⁽³⁾. ЕИСК подкрепя също така насърчаването на правото на свободна стопанска инициатива.

1.4 На тази основа би трябвало изрично да се споменат свободата на сдружаване и колективното договаряне, както и

подкрепата за социалните партньори и социалния диалог, с оглед да се насърчава прилагането на международните трудови норми.

1.5 ЕИСК изразява задоволство, че се отдава по-голямо значение на появата на независимо гражданско общество, което ще допринесе за процесите на демократизация и добро управление, включително вътрешната отчетност⁽⁴⁾. В съответствие с това би трябвало да се отдаде приоритетно значение на ролята на организациите на гражданското общество (ОГО) и тя да бъде укрепена с настоящия регламент (на национално, регионално и международно равнище), включително тяхното пряко участие в политическия диалог по време на процеса на планиране⁽⁵⁾.

1.6 ЕИСК изразява съгласие с необходимостта от засилване на капацитета на делегациите на ЕС в страните партньорки, тъй като тези делегации все повече се нуждаят от съответен експертен опит в областите на правата на човека и подкрепата на демокрацията, както и от осведоменост относно развитието на гражданското общество⁽⁶⁾. Освен това ролята на делегациите ще бъде от решаващо значение за осигуряване на съгласуваност с други инструменти на ЕС в областта на външните отношения, като ИСП или ЕФР, по отношение на подкрепата на национално равнище за гражданското общество.

1.7 ЕИСК подкрепя призива за по-гъвкави процедури, които би трябвало да бъдат достатъчно достъпни за бенефициерите и би трябвало да водят до намаляване на административната тежест (особено в извънредни ситуации)⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Вж. преговорната позиция на Европейския парламент относно „Предложение за регламент на Парламента и Съвета за създаване на финансов инструмент за насърчаване на демокрацията и правата на човека по света“, Комисия по външни работи, докладчик: Alexander Graf Lambsdorff, параграф 6.

⁽²⁾ Вж. преговорната позиция на ЕП, член 2, параграф 1 б (ix).

⁽³⁾ <http://www.ohchr.org/documents/issues/business/A.HRC.17.31.pdf>.

⁽⁴⁾ Вж. преговорната позиция на ЕП, параграф 9.

⁽⁵⁾ Вж. преговорната позиция на ЕП, параграф 11а.

⁽⁶⁾ Вж. преговорната позиция на ЕП, параграф 15а.

⁽⁷⁾ Вж. преговорната позиция на ЕП, параграф 16г.

1.8 Накрая, ЕИСК отново изтъква необходимостта да бъде включен в процеса на планиране на инструмента, както и по-специално във връзка с планирането на годишната и многогодишната стратегия и средносрочните прегледи и оценки.

2. Контекст

2.1 След сезиране от Съвета, Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) изготви следното становище относно „Предложение на Европейската комисия за регламент за създаване на финансов инструмент за насърчване на демокрацията и правата на човека по света“⁽⁸⁾.

2.2 Това предложение понастоящем се разглежда от Европейския парламент (ЕП)⁽⁹⁾ на първо четене съгласно процедурата за съвместно вземане на решение.

2.3 В този контекст ЕП вече предложи различни промени, които ще бъдат тема на преговорите между ЕП и Съвета. Окончателното приемане на предложението регламент е предвидено за 2013 г. и той ще влезе в сила през 2014 г.

2.4 Този регламент има за цел да замени настоящата правна основа за Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ)⁽¹⁰⁾, който представлява финансов инструмент на ЕС, предназначен за подкрепа на дейността за защита на правата на човека и на демокрацията в трети страни.

2.5 Неотдавна ЕИСК работи по тази тема и прие през 2009 г. становище по собствена инициатива относно ЕИДПЧ⁽¹¹⁾, като направи преглед на инструмента и представи специфични препоръки.

2.6 С настоящото становище ЕИСК възнамерява да допълни тези препоръки като формулира допълнителни предложения относно предложението регламент и разгледа внесените неотдавна изменения на ЕП.

3. Допълнителни бележки

3.1 Както и в своето предходно становище⁽¹²⁾, в настоящия доклад ЕИСК отново изтъква необходимостта от това да се отдава по-голямо значение на икономическите, социалните и културните права (ИСКП) в политиките на Европейския съюз като цяло и чрез използване на наличните тематични инструменти, като този нов инструмент за насърчване на демокрацията и правата на човека. И наистина, ИСКП често могат да бъдат отправна точка за последваща подкрепа за гражданските и

политическите права. Както ЕК отбеляза⁽¹³⁾, глобализацията и някои неотдавнашни събития като Арабската пролет показаха, че неравенствата, дискриминацията и експлоатацията са новите предизвикателства за цялостното популяризиране на правата на човека. Следователно защитата на трудовите права и на всички свързани права, определени в конвенциите на МОТ, днес повече от всякога представлява централен стълб в това отношение. На тази основа в този регламент би трябвало изрично да се споменат свободата на сдружаване и колективното договаряне, както и подкрепата за социалните партньори и социалния диалог⁽¹⁴⁾, с оглед да се насърчава прилагането на международните трудови норми⁽¹⁵⁾. Същевременно ЕИСК подчертава значението на популяризирането на правото на свободна стопанска инициатива като основен принцип на икономическите и социалните права.

3.2 ЕИСК оценява високо значението на този тематичен инструмент, който, поради своята независимост, е от съществено значение за запазване на автономността и правото на инициатива на ОГО, когато разглеждат нарушаването на правата на човека, както и за насърчване и запазване на действителната демокрация. Както ЕК с право заяви в своето неотдавнашно съобщение относно „Корените на демокрацията и устойчивото развитие: ангажираността на Европа с гражданското общество в областта на външните отношения“⁽¹⁶⁾: „Влиятелното гражданско общество е особено важно за всяка демокрация и представлява предимство само по себе си. То възпитават и насърчава плурализма и може да допринесе за по-ефективни политики, за солидарно и устойчиво развитие и приобщаващ растеж. То е важен фактор за укрепването на мира и разрешаването на конфликти. Като изразяват загрижеността на гражданите, организациите на гражданското общество (ОГО) развиват дейност в публичната сфера, в която предприемат инициативи за укрепване на демокрацията на участieto.“ Ето защо ЕИСК призовава този регламент да отпаде приоритетно значение на подкрепата за ОГО, включително тяхното участие в механизмите за политически диалог на национално, регионално и световно равнище по време на процесите на планиране на този инструмент.

3.3 ЕИСК изтъква необходимостта от напредък в изграждането на по-последователна рамка за програмите за подкрепа на ОГО в различните финансови инструменти на ЕС за външни действия, като инструмента, който е предмет на настоящото становище, ИСР (географски и тематични програми) и ЕФР. Ето защо призоваваме за механизми за засилена вътрешна

⁽¹³⁾ *Правата на човека и демокрацията в основата на външните действия на ЕС – към по-ефективен подход*, Съвместно съобщение до Европейския парламент и до Съвета, COM(2011) 886.

⁽¹⁴⁾ Както ЕИСК вече отбеляза „социалният диалог би трябвало да бъде изрично посочен като приоритет, тъй като той е пълноценен инструмент за участие, представителство и уреждане на различни групови интереси, в този случай – на интересите на социалните партньори (работодатели и работници). Социалният диалог е средство, позволяващо да се срещнат интересите на различните страни, по които тези страни постигат съгласие. Следователно, за този процес са присъщи принципът на равнопоставеност на представителството, както и утвърждаването на основните принципи на демокрацията. Затова социалният диалог представлява конкретен израз на упражняването на свободите на изразяване и на сдружаване, които както се твърди в самия регламент за ЕИДПЧ „са предпоставка за политически плурализъм и демократичен процес.“ Вж. становище на ЕИСК 53/2009, параграф 5.2, стр. 9.

⁽¹⁵⁾ В това отношение трябва да отбележим, че социалният диалог вече е интегриран в Стратегическия документ относно ЕИДПЧ за 2011-2013 г. и „правото на мирни събрания и на сдружаване, включително правото да се образуват профсъюзи и да се членува в тях и правото на колективно договаряне“ са включени в Годишния план за действие във връзка с ЕИДПЧ за 2011 г.

⁽¹⁶⁾ COM(2012) 492 final.

⁽⁸⁾ COM (2011) 844.

⁽⁹⁾ Вж. преговорната позиция на ЕП.

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕО) № 1889/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. за установяване на финансов инструмент за насърчване на демокрацията и правата на човека по света. ОВ L 386, 29.12.2006 г., стр. 1.

⁽¹¹⁾ Вж. становище на ЕИСК: „Европейски инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ)“, ОВ С 182, 4.8.2009 г., стр. 13.

⁽¹²⁾ Вж. становище на ЕИСК ОВ С 182, 4.8.2009 г., стр. 13.

координация по време на фазите на планиране сред засегнатите органи, като ЕСВД, ГД „Развитие и сътрудничество“ и самите държави членки. Това се отнася особено за националното равнище, където делегациите на ЕС играят решаваща роля в осигуряване на последователност и взаимно допълване между различните програми за подкрепа на ОГО. Ето защо ЕИСК приветства инициативата за разработване на *пътни карти на ЕС за ангажираност с ОГО* ⁽¹⁷⁾ на национално равнище, които биха активизирали и гарантирали структуриран диалог и стратегическо сътрудничество, водейки до повече съгласуваност и по-голямо въздействие на действията на ЕС.

3.4 На тази основа от основно значение е да се осигури подходящ капацитет на равнище делегация, за да може да се общува пълноценно с ОГО, да се разбира разнообразието на действащите лица и специфичните роли на тези организации и следователно да се гарантира по-стратегически ангажимент. В самото съобщение на ЕК се казва, че „препоръчва се редовното картографиране с участието на партньори, обхващащо многообразието на участниците и включващо мрежи и платформи на национално/секторно равнище“ ⁽¹⁸⁾. ЕИСК напълно подкрепя този подход и отново изтъква необходимостта от подкрепа на приобщаващи и прозрачни схеми за диалог с независими и представителни ОГО на национално равнище.

3.5 Накрая, ЕИСК отново изтъква възможността да бъде също включен в процеса на планиране на инструмента, по-специално във връзка с планиране на годишната и многогодишната стратегия и средносрочните прегледи и оценки. По този начин той може да сподели резултатите от работата, която провежда със своите партньори от гражданското общество в трети страни, с

които поддържа специални отношения (Кръгла маса Индия - ЕС, Евро-средиземноморската зона, държави от АКТБ и т.н.). Той призовава да бъде консултиран относно средносрочните прегледи и оценки на инструмента.

3.6 ЕИСК възнамерява да играе активна роля в този процес въз основа на собствения си опит и собствените си „мрежи“ за консултация (икономически и социални партньори в целия свят и икономически и социални съвети, там където те извършват дейност и имат представителна роля).

3.7 ЕИСК може също така да играе важна роля по отношение на гражданското общество в областта на последващата дейност след провеждане на избори, с цел консолидиране на демократичните системи.

3.8 Преди три години ЕИСК създаде Комитет за наблюдение на ЕИДПЧ, с цел от една страна да отговаря на спешните искания за консултации в рамките на новите процедури относно финансовите инструменти и, от друга, да осигурява наблюдение на програмирането и изпълнението на ЕИДПЧ. На Комитета за наблюдение беше възложен и анализът на други инструменти на ЕС за осъществяване на мерки в трети страни, както и да се опита да установи ефективно сътрудничество с Комисията и Парламента. Сегашният комитет би могъл да се развие в по-структуриран подкомитет на ЕИСК, който може да си сътрудничи с различни програми за подкрепа, които са на разположение на ОГО в трети страни в рамките на различни финансови инструменти на ЕС.

Брюксел, 15 ноември 2012 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

⁽¹⁷⁾ „Корените на демокрацията и устойчивото развитие: ангажираността на Европа с гражданското общество в областта на външните отношения“, COM(2012) 492 final, стр. 9.

⁽¹⁸⁾ COM(2012) 492 final, стр. 9.